

*Матвійчук Оксани Михайлівни,
Національний університет «Острозька академія»*

АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ВЕЛИКИЙ» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Лексичний склад мови є найбільш мінливим, нестійким її компонентом. Він безпосередньо відображає життя народу й постійно змінюється, поповнюється новими словами, оновлюється. У процесі вивчення мови велику роль відіграє знання семантики слова та сталих словосполучень. Вивчення фразеологізмів як мовних одиниць є прерогативою науки фразеології, що стала предметом дослідження таких вчених, як Ш.Баллі, В.В.Виноградов, О.І.Смирницький, Є.Д.Поливанов, Л.А.Булаховський, Л.Архангельський, М.Ф.Алефіренко, О.В.Кунін.

Основоположником даної науки вважають швейцарського лінгвіста французького походження Ш.Баллі. Відомо, що в своїх роботах з французької стилістики певне місце він відвів опису сполучень слів. Фразеологію ж розглядав як розділ лексикології, бо ФО еквівалентні слову. Проте вчений В.В.Виноградов першим дав визначення основних понять, обсягу і завдань фразеології [1: 23].

Терміни фразеологічна одиниця, фразеологізм, фразема, фразеологічний зворот можуть розглядатися як синоніми, маючи таке значення: “лексико-граматична єдність двох і більше нарізнооформлених компонентів, граматично організованих за моделлю словосполучення чи речення, які, маючи цілісне значення, відтворюються у мові за традицією, автоматично” [3: 11]. До основних рис ФО належать: відтворюваність у процесі спілкування, “надслівність” і цілісність значення.

Поняття «великий» в англійській мові представлений широким спектром синонімів-прикметників: *large, great, grand, huge, enormous, immense, gigantic, giant, tremendous, colossal, Brobdingnagian, jumbo, socking or whacking big or great, humongous, ample, hefty, bulky, fat, obese, hulking, beefy, burly, brawny, strapping, elephantine, monstrous*. Завдяки цьому, мовець має змогу чітко передати не лише поняття, але й своє ставлення до нього. Прикметники розміру не

лише дають змогу передавати різні просторові ознаки предмета (кількісна характеристика), а також позначають якісну характеристику предмета.

Проте, прикметники на позначення поняття «великий» не можуть повністю передати усю експресивність та колоритність, якою наділені фразеологічні одиниці. Саме тому англійська мова налічує велику кількість фразеологізмів на позначення поняття «великий». Їх можна виділити у семантичні групи:

1. порівняння із **спорудою чи транспортним засобом**: *big as Russei's wagon* (Russei's wagon – великий віз із 6-10 кіньми), *big enough to turn a coach and six in* (достатньо великий, щоб повернути карету з 6 людьми в середині), *big as a barn/barn side* (великий, як сарай), *big enough to pull a gig* (великий, що й воза потягне), *big as a mill-wheel* (великий, як колесо вітряка), *big as a house-end* (великий, як кінець будинку), *big as the parson's barn* (великий, як сарай священика);

2. порівняння із **твариною**: *big as a horse's head* (великий, як кобиляча голова), *big enough to choke a horse* (достатньо великий, щоб задушити коня), *big as bull-beef* (великий, як буйвол), *big as a bee's knee* (великий, як коліно бджоли), *as big as a Dunstable lark* (великий, як данстебльський жайворонок);

3. порівняння з **мірою**: *big as a bushel* (великий, як бушель – 36,3 л.), *as big as a Dorchester butt* (великий, як дорчестерська бочка); *big around as a molasses barrel* (великий, як барилок меляси);

4. порівняння з **простором**: *big as all outdoors* (великий, як увесь простір на вулиці);

5. порівняння з **їжею**: *big as Ketherick's pie* (великий, як катерікський пиріг), *big as a Paignton pudding* (великий, як пейнтонський пудинг).

Існує широкий спектр ФО для опису **зовнішності людини**: *face as big as a baking-trendle*, *eyes as big as bullets*, *mouth like a horse-collar*, *head like a woolshed*, *nose like the coulter of a plow*, *hands like half-crown shovels*, *hands and feet like number four shovels*, *saucer-eyed*, *shoulder-of-mutton fist*, *barrel-chested*. Усі вище зазначені ФО для опису зовнішності людини мають значення «великий за розміром».

В окрему групу ФО із прикметником розміру «великий» можна віднести фразеологізми, що використовуються для опису **людського характеру**: *his head is too big for his hat* має значення «пихатий, самовпевнений»; *a little worm will lie under a big stone* закликає не бути заляканим, відкинути страхи; *big fish in a little pool* означає «важливий лише у порівнянні»; *too big for his boots* вживається для опису

самовпевненої, зухвалої людини; *a great shoe fits not a little foot* описує скромну покірливу людину у великому бізнесі.

Отже, широкий спектр лексичних одиниць, у тому числі і ФО, на позначення поняття «великий» в англійській мові, свідчить про багатий лексичний склад мови, про її мінливість, постійне оновлення лексичного складу шляхом утворення або запозичення нових слів. Велика кількість фразеологізмів для вираження поняття розміру надає мовленню більшої експресивності, допомагає мовцю точно передати не лише саме поняття, а й його ставлення до предмета мовлення

Список літератури:

1. Виноградов В.В. Лексикология и лексикография / Виноградов В.В. – М. : Наука, 1977. – 312 с.
2. Гак В.Г. Фразеология, образность и культура // Советская лексикография. Сборник статей / Гак В.Г. – М., 1988. – С.159-169.
3. Скрипник Л.Г. Фразеологія української мови / Скрипник Л.Г. – К. : Наук. думка, 1973. – 248 с.
4. Spears R. McGraw-Hill's Dictionary of American Idioms and Phrasal Verbs / Spears R. – The McGraw-Hill Companies, Inc, 2005 – 1080 p.
5. Wehmeier S. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / Wehmeier S. – Oxford, 2003. – 1600 p.